

**Loopkevers (Coleoptera Carabidae) van twee bossen
in de gemeentes Schoten en Brasschaat :
het natuurreservaat 't Asbroek (domein Amerlo) en het Peerdsbos**

door Peter VERDYCK^{1,2} & Konjev DESENDER¹

¹ Departement Entomologie, Koninklijk Belgisch Instituut voor Natuurwetenschappen, Vautierstraat 29, B-1000 Brussel (email : verdyck@kbinirsnb.be en kdesender@kbinirsnb.be).

² Onderzoeksgroep Evolutionaire Biologie, Departement Biologie, Universiteit Antwerpen, RUCA, Groenenborgerlaan 171, B-2020 Antwerpen.

In het kader van een populatiegenetische studie van bosbewonende loopkeversoorten werden tijdens de eerste jaarhelft loopkevers verzameld in twee bossen in de gemeente Schoten. Het eerste bos betreft het natuurreservaat 't Asbroek, een deel van het vroegere Amerlobos. Het natuurgebied is eigendom van de gemeente Schoten en wordt gehuurd door de Belgische natuur- en Vogelreservaten vzw. Het tweede bos is het Peerdsbos, eigendom van het OCMW van de stad Antwerpen en in erfpacht door het stadsbestuur. Dit bos is ligt op het grondgebied van de gemeentes Schoten en Brasschaat en heeft de functie van stadsbos. Beide bossen maken deel uit van een groene gordel (Calixberg-Amerlo-Vordenstein-Peerdsbos-Elshoutbos) tussen Antwerpen enerzijds en Schoten en Brasschaat anderzijds.

Tijdens de wintermaanden werden dieren verzameld via handvangsten, in het voorjaar (april-juni) werden in beide gebieden bijkomend 7 bodemvallen geplaatst. Deze vallen werden wekelijks geledigd : de dieren werden ter plaatse getrieerd en enkel de loopkevers werden meegenomen, de andere dieren werden terug vrijgelaten. De loopkevers werden na identificatie ingevroren voor genetisch onderzoek.

Onderstaande tabellen (Tabel 1 en 2) geven een overzicht van de verzamelde soorten, gevangen aantallen, hun rode lijst categorie (DESENDER *et al.*, 1995) en hun habitatpreferentie, voor

beide bosgebieden.

In 't Asbroek werden 24 soorten verzameld, van 12 genera, in het Peerdsbos 11 soorten van 8 genera. Wat hun rode lijst categorie betreft vallen alle soorten onder "momenteel niet bedreigd", enkel *Carabus nemoralis* valt onder de categorie "achteruitgaand". Met een evenwaardige vangstinspanning worden in 't Asbroek meer als dubbel zoveel soorten verzameld als in het Peerdsbos. 15 van de 24 soorten van 't Asbroek vinden we niet terug in het Peerdsbos. Het gaat hier hoofdzakelijk over vochtminnende soorten. Dit is niet verwonderlijk wanneer we weten dat 't Asbroek in het laagste deel van Schoten ligt en er op verschillende plaatsen kwel optreedt, en er een soortenrijke vochtminnende kruidlaag aanwezig is. Wat de boomlaag betreft is er een stuk dat aangeplant is met canadapopulieren, en vinden we zwarte els en gewone es. Op een droger stukje vinden we een eikenbeukenbos. Slechts twee van de elf loopkeversoorten van het Peerdsbos werden niet in 't Asbroek teruggevonden. Dit bos met recreatiefunctie is in hoofdzaak een stuk droger en naast stukken met eik en beuk vinden we eveneens veel aangeplant naaldhout. De loopkeverfauna is er bijgevolg ook een stuk armer. Voor beide bossen geldt natuurlijk dat de staalname beperkt is en de lijst een onderschatting is van het totaal aantal aanwezige loopkeversoorten.

Tabel 1. Loopkevers 't Asbroek.

Soorten	Aantal	Rode lijst categorie	Habitatpreferentie
<i>Abax ater</i>	60	Momenteel niet bedreigd	Overige bossen (eurytope soorten)
<i>Agonum assimile</i>	63	Momenteel niet bedreigd	Overige bossen (eurytope soorten)
<i>Agonum fuliginosum</i>	6	Momenteel niet bedreigd	Overige vochtige habitatten (eurytope soorten)
<i>Agonum moestum</i>	1	Momenteel niet bedreigd	Oevers van stilstaand eutroof water
<i>Agonum obscurum</i>	7	Momenteel niet bedreigd	Overige vochtige habitatten (eurytope soorten)
<i>Anisodactylus binotatus</i>	3	Momenteel niet bedreigd	Overige vochtige habitatten (eurytope soorten)
<i>Badister bullatus</i>	2	Momenteel niet bedreigd	Overige bossen (eurytope soorten)
<i>Badister lacertosus</i>	1	Momenteel niet bedreigd	Overige droge habitatten (eurytope soorten)
<i>Bembidion dentellum</i>	2	Momenteel niet bedreigd	Oevers van stilstaand eutroof water
<i>Bembidion mannerheimi</i>	1	Momenteel niet bedreigd	Halfnatuurlijke bossen (stenotopie soorten)
<i>Carabus granulatus</i>	>100	Momenteel niet bedreigd	Overige vochtige habitatten (eurytope soorten)
<i>Carabus nemoralis</i>	85	Achteruitgaand	Overige droge habitatten (eurytope soorten)
<i>Carabus problematicus</i>	64	Momenteel niet bedreigd	Bossen, Heide en hoogveen
<i>Cychrus caraboides</i>	4	Momenteel niet bedreigd	Halfnatuurlijke bossen (stenotopie soorten)
<i>Elaphrus cupreus</i>	3	Momenteel niet bedreigd	Overige vochtige habitatten (eurytope soorten)
<i>Loricera pilicornis</i>	5	Momenteel niet bedreigd	Overige vochtige habitatten (eurytope soorten)
<i>Nebria brevicollis</i>	52	Momenteel niet bedreigd	Overige droge habitatten (eurytope soorten)
<i>Notiophilus biguttatus</i>	4	Momenteel niet bedreigd	Overige bossen (eurytope soorten)
<i>Pterostichus minor</i>	3	Momenteel niet bedreigd	Overige vochtige habitatten (eurytope soorten)
<i>Pterostichus niger</i>	28	Momenteel niet bedreigd	Overige bossen (eurytope soorten)
<i>Pterostichus nigrita</i>	8	Momenteel niet bedreigd	Overige vochtige habitatten (eurytope soorten)
<i>Pterostichus oblongopunctatus</i>	>100	Momenteel niet bedreigd	Overige bossen (eurytope soorten)
<i>Pterostichus strenuus</i>	22	Momenteel niet bedreigd	Overige droge habitatten (eurytope soorten)
<i>Pterostichus vernalis</i>	1	Momenteel niet bedreigd	Overige vochtige habitatten (eurytope soorten)

Tabel 2. Loopkevers Peerdsbos.

Soorten	Aantal	Rode lijst categorie	Habitatpreferentie
<i>Abax ater</i>	52	Momenteel niet bedreigd	Overige bossen (eurytope soorten)
<i>Agonum assimile</i>	56	Momenteel niet bedreigd	Overige bossen (eurytope soorten)
<i>Carabus nemoralis</i>	65	Achteruitgaand	Overige droge habitatten (eurytope soorten)
<i>Carabus problematicus</i>	82	Momenteel niet bedreigd	Bossen, Heide en hoogveen
<i>Leistus rufomarginatus</i>	9	Momenteel niet bedreigd	Overige bossen (eurytope soorten)
<i>Loricera pilicornis</i>	2	Momenteel niet bedreigd	Overige vochtige habitatten (eurytope soorten)
<i>Nebria brevicollis</i>	49	Momenteel niet bedreigd	Overige droge habitatten (eurytope soorten)
<i>Notiophilus biguttatus</i>	31	Momenteel niet bedreigd	Overige bossen (eurytope soorten)
<i>Notiophilus rufipes</i>	29	Momenteel niet bedreigd	Halfnatuurlijke bossen (stenotopie soorten)
<i>Pterostichus oblongopunctatus</i>	>100	Momenteel niet bedreigd	Overige bossen (eurytope soorten)
<i>Pterostichus vernalis</i>	1	Momenteel niet bedreigd	Overige vochtige habitatten (eurytope soorten)

Dankwoord

Graag willen we volgende personen (en organisaties) bedanken : Stefan VERSWEYVELD (Natuurreservaten vzw) en conservator Hugo COENS voor hun toestemming om te verzamelen in 't Asbroek; de stad Antwerpen (College van burgemeester en schepenen) voor hun toestemming om te verzamelen in het domein Peerdsbos.

Bibliografie

DESENDER K., MAES D., MAELFAIT J.-P. & VAN KERCKVOORDE M., 1995. - Een gedocumenteerde Rode lijst van de zandloopkevers en loopkevers van Vlaanderen. *Mededelingen van het Instituut voor Natuurbehoud* 1995 (1) : 1-208.